

Luther Márton élete álló- és mozgóképeken

Ez év szeptemberében először a *Klebelsberg Kultúrkúriában* volt látható *Richly Zsolt* Balázs Béla-díjas, animációs filmrendező Luther Márton életéről szóló rajzfilmsorozatának képanyagából készült tárlata a Peshidegkúti Művészeti Fesztivál keretében. A reformáció ötszázadik évfordulója tiszteletére rendezett kiállítást *Fabiny Tamás* evangélikus püspök nyitotta meg, azután *Gryllus Dániel* és *Gryllus Vilmos* Kossuth-

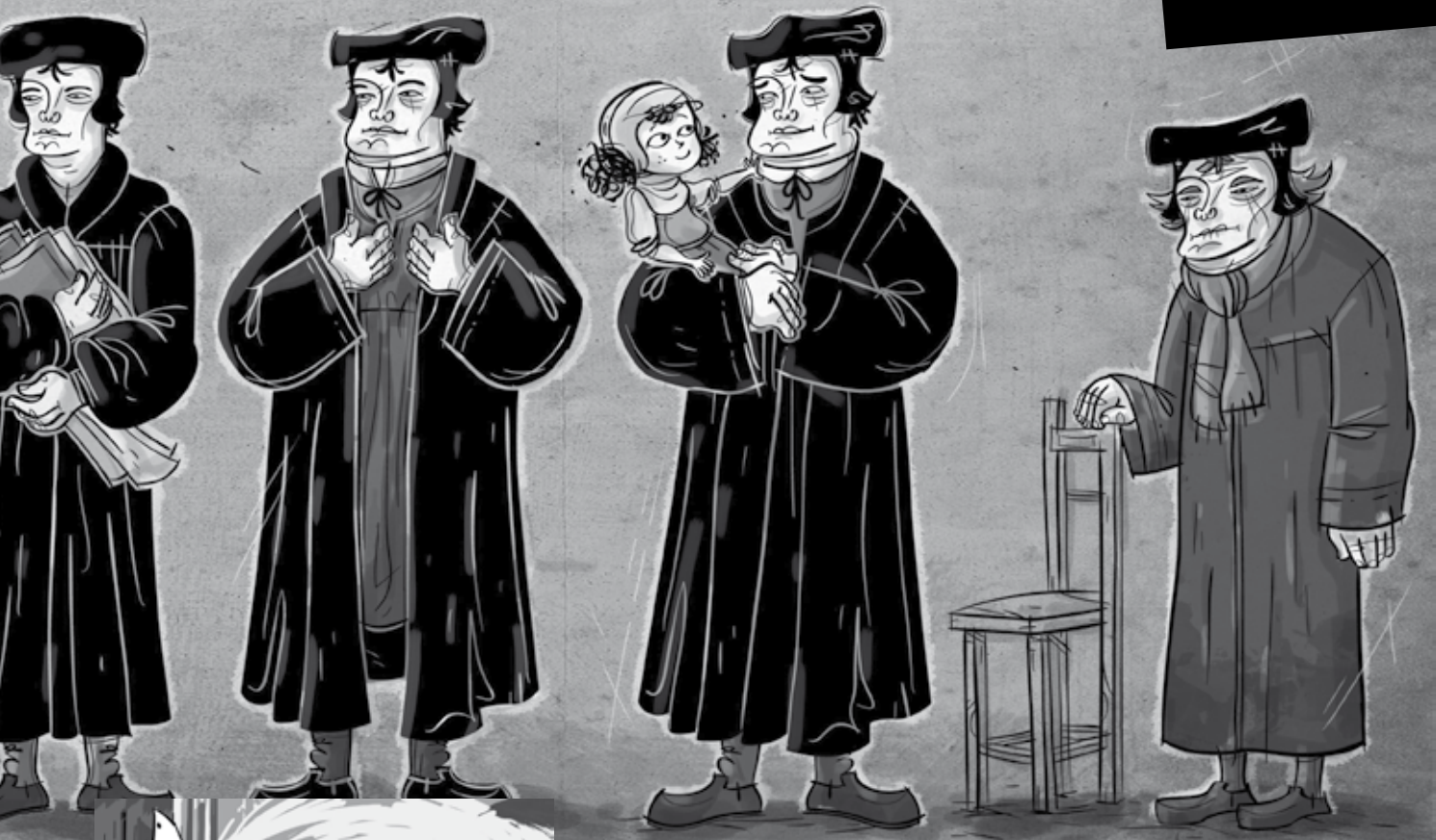
díjas zenészek invitálták előadásukkal Luther korába a jelenlevőket. Október közepétől pedig már a budai *Várnegyed Galéria* adott otthont a tárlatnak, ahol *Bence Imre* evangélikus esperes és *Jankovics Marcell* rajzfilmrendező, grafikus mondtak baráti szavakat a megnyitón.

A középkori fametszetek stílusát idézve készített tízrészes rajzfilmsorozatot *Richly Zsolt* Luther Márton életéről. A Luther-animációs

sorozat első öt része már DVD-n is megjelent, s a teljes produkció decemberre válik elérhetővé.

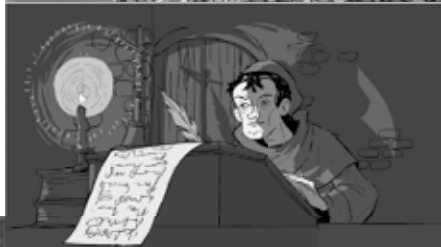
A reformáció vezéralakjáról számos játékfilm-film készült már. A soproni, evangélikus családban született *Richly Zsolt*ot több mint két évtizede foglalkoztatta egy Lutherről szóló rajzfilm terve. Az ötlet első verzióját még a kilencvenes évek közepén vetette papírra, de végül nyolc évvel ezelőtt *Fabiny Tamás* evangélikus püspök biztatására látott neki az animációs sorozat megvalósításának, amely így éppen a reformáció 500. évfordulójára készült el. *Richly Zsolt*ot elsősorban Luther jellemének és karakterfejlődésének ábrázolása érdekelt. A reformátor életútjának felidézése ugyanakkor egyfajta identitáskereséssé is vált számára. A felkészüléshez két munkatársával bejárták Luther életének legfontosabb állomásait, s az úton vázlatokat és fotókat készítettek. Emellett számos forrásból dolgoztak a korabeli krónikáktól a számítógépen hozzáférhető anyagokig. Fontos szerepet kaptak a reprodukciók: *Cranach*, *Holbein* és *Grünwald* képei mellett *Dürer* metszetei is feltűnnek a produkcióban.

A forgatókönyv megírására *Lackfi Jánost* kérte fel, míg a tizenhárom perces epizódok jellegzetes főcímenéjét *Gryllus Dániel*re bízta. A rajzfilmen

mintegy harmincfős csapat dolgozott a *Luther Animációs Műhelyben*, majd később Kecskeméten is. A munkatársak az évek alatt cserélődtek, ekképp nem volt könnyű a munka koordinálása, de végül sikerült egységes látványvilágot teremteni. A munkafolyamatokban a számítógépes technológiát is felhasználták. Richly Zsolt az első szituációs vázlatok elkészítésétől a munkának szinte minden fázisában részt vett, és mint fogalmazott, közben „karmesterként irányította a csapatot”.

Ahogy arról Richly a megnyitó után az MTI tudósítójának beszámolt: „A rajzfilm stílusa a középkori fametszeteket idézi. Tipikusan német műfaj. A déli kultúrával szemben a kifejezőerő, az

expresszivitás volt a lényege ennek a művészetnek. Nem szép akar lenni, hanem kemény.” Az alkotás három réteget a lineáris történetvezetés, a filmben felbukkanó álló, jelenben készült metszetek, korabeli képek és a gondolatok megrajzolt áramlása, az úgynevezett *morf* alkotja. A humor ugyanakkor mindvégig fontos szerephez jutott a szöveg és a látványvilág kidolgozásában.

A rendező úgy vélte, hogy a fiatalabb korosztályt nyilván a cselekmény érdekli majd a rajzfilmből, viszont a nagyobbak számára elgondolkodtató lehet. Olyan digitális hittananyagot is terveznek hozzá, amely segíthet a feldolgozásban, például bemutatja egy fametszet születését, az öltözetet, a térképeket, illetve játékos formában Luther korát.

A rajzfilmsorozat németül és angolul is megjelenik, de már portugál szinkron is készült. A tervek szerint a Luther képregény formájában is a fiatalok kezébe kerül, egy képeskönyv pedig bemutatja majd a Luther-film keletkezéstörténetét. ♡ – ghy –

